

for, hvor mange Indvaanere der maatte være i Kredsen. Om man skal sætte halvanden Gang eller to Gange de 22,000, er et Spørgsmaal for sig, men det vil være nødvendigt at sætte en saadan Maksimumsgrænse. Thi jeg tror ikke, den ærede Konseilspræsident har Ret i, at en fremtidig Omlægning af Kredsene ikke vil volde nogen Vanskelighed. Jo, den vil volde den allerstørste Vanskelighed, baade fra Befolkningens Side og ogsaa herinde fra. Det kan ikke nytte at sige, at der altid udefra vil blive lagt et Tryk paa Rigsdagen med Hensyn til at foretage en saadan Forandring, fordi det ofte i særlig Grad vil være Tilhængerne af Mindretallet, som søge at udøve dette Tryk, og det er meget sjældent, at Flertallet i Tinget er modtageligt for Tryk, der kommer fra Mindretallets Side. Nej, hvad vi maa søge at komme ind paa, er en fremtidig Ordning, som alle Parter maa bøje sig for. Og det kunne vi kun naa til, hvis vi da skulle blive ved Enkeltmandskredse, ved tillige at sætte en Grænse for, hvor stor en Kreds maa være.

Jeg kan ikke godkende den ærede Konseilspræsidents Fortolkning af § 32, første Punktum. Den ærede Konseilspræsident henviste til, at der i det oprindelige Forslag paa den grundlovgivende Rigsforsamling var brugt Udtryk, som tydeligt sagde, at Kredsene skulde være omtrent lige store, men at det Udtryk var man gaaet bort fra. Deraf kan den ærede Konseilspræsident imidlertid efter mit Skøn ikke drage den Slutning, at man er gaaet bort fra den Fordring, at Kredsene skulle være lige store. Man er kun gaaet bort fra det tidligere Udtryk af sproglige Hensyn, fordi man mente, at man ikke kunde forme det, som det stod tidligere, idet Kredsene kunde variere fra 8,000 til 14,000 Indbyggere, hvad der ikke passede med, at der skulde være en for omtrent 12,000. Det er sproglige Hensyn, som have gjort, at Bestemmelsen har faaet sin nuværende Affattelse, men man er ikke gaaet bort fra, at Kredsene skulle være nogenlunde lige store. Jeg pointerer Ordet „nogenlunde“, thi der maa jo være en vis Elasticitet. Der kan jo gøres geografiske og andre Hensyn gældende, som ogsaa den ærede Konseilspræsident mente.

Jeg kan dog ikke slutte mig til hans Anskuelser om, at man ikke eventuelt kunde dele f. Eks. Langeland eller lægge et Distrikt af Fyn til Langeland. Det kan ganske fortræffeligt lade sig gøre. Vi have jo et Eksempel derpaa i Kalundborg—Samsø Kredsen, hvor der stemmes to Steder, og der er ikke noget i Vejen for, at man rundt omkring i en Mængde Kredse kommer til at stemme flere Steder. Det vil netop gøre det lettere for Landbefolkningen, som bor i saadanne spredte Kredse. Derved komme vi jo ogsaa bort fra den mundtlige Valghandling, hvis Nytte dog vist er ret tvivlsom, og komme over til, hvad der er mere nyttigt, nemlig at kunne give Befolkningen mange Centra, hvor de kunne afgive deres Stemmer.

Hvad Forholdstalsvalgmaaden angaar, har den ærede Konseilspræsident egentlig ikke anført noget synderligt mod de Betragtninger, jeg gjorde gældende i Gaar med Hensyn til dette Systems Fortrin. Det har Ministeren i det hele ladet ligge og kun gjort den ene Indvending, at ogsaa ved dette System vilde der gaa nogle Stemmer til Spilde, hvis man lader Afstemningen foregaa indenfor ret mange, f. Eks. en halv Snes større Kredse i Landet. Ved enhver Afstemning vil der selvfølgelig gaa Stemmer til Spilde. Der vil gaa færre Stemmer til Spilde, naar hele Landet udgør een Valgkreds, men selvfølgelig vil der ogsaa da gaa nogle Stemmer til Spilde. Der vil gaa flere Stemmer til Spilde, naar man deler Landet i en halv Snes store Valgkredse, men det største Antal Stemmer vil dog virkelig gaa til Spilde ved Enkeltmandsvalgkredse. Idealet er først: hele Landet som een Valgkreds, men det, som er fjernest fra Idealet, naar man ser paa Spildet af Stemmer, er det, vi nu have. Spørgsmaalet er saa, om man ikke skal rykke Idealet noget nærmere. Og man kan jo gaa til færre Valgkredse, end jeg nævnte i Gaar, men Spildet af Stemmer vil blive mindre ved vort Forslag, end ved det, vi nu have. Men dernæst har ogsaa denne Tankes Gennemførelse det store Fortrin, at fremtidige Omlægninger af Kredsene blive ganske overflødiggjorte, thi hver Gang man skal til et Folketingsvalg, foregaa der en Opgørelse af, hvor mange Vælgere der er i